

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

УДК 332.143

Ольга ПОЛІКАРПОВА

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

В статті розглянута трансформація цілей регіональної політики ЄС, визначені сучасні тенденції її подальшого розвитку. Особлива увага приділена розкриттю особливостей сучасного етапу регіональної політики ЄС, виявлені ефективні методи реалізації регіональної політики в Польщі, Словаччині, Чехії, Латвії, Литві. Розглянуто стан визначення цілей державної регіональної структурної політики в Україні у порівнянні з пріоритетами європейської регіональної структурної політики, запропоновані напрями підвищення конкурентоспроможності регіонів України. Підкреслено, що регіональна інтеграція виступає як об'єктивне явище з високим соціальним значенням. Переорієнтація української регіональної стратегії на останні сучасні тенденції регіонального розвитку допоможе залучити інвестиції та одночасно збалансувати просторовий розвиток регіону. Вивчення європейського досвіду політики регіонального розвитку дозволить забезпечити трансформацію регіональних структур за допомогою економічних механізмів, зробити правильні кроки з децентралізації державного управління, впровадити ефективну соціально-економічну політику економічного розвитку держави. Проведений аналіз регіональної політики України виявив негативні тенденції розвитку регіонів, які стримують внутрішній розвиток регіонів, посилюють неефективність механізмів перерозподілу фінансових ресурсів, диверсифікують сфери економічної активності. Досліджена координаційна функція, доведено, що створення нових інституційних умов для розвитку національної регіональної політики та успішне узгодження координації різних видів державних політик є важливим елементом для успішної реалізації державної регіональної політики. На підставі проведеного дослідження сформульовано рекомендації щодо формування нової моделі регіональної політики України.

Ключові слова: *Європейський Союз, регіональна політика, Структурні Фонди ЄС, політика згуртування Європейського Союзу, принципи субсидіарності та компліментарності, конкурентоспроможність регіону.*

JEL: R58

Постановка проблеми. Регіональні процеси є невід'ємною частиною загальноєвропейського розвитку. Поступова регіональна політика, спрямована на зниження регіональних диспропорцій в країнах ЄС, наближення темпів та рівнів розвитку регіонів, складає передумови ефективною економічною інтеграції. Значення регіонів у процесі прийняття рішення на всіх рівнях управління постійно зростає. Для України вивчення європейського досвіду ефективного впровадження політики регіонального розвитку дасть змогу забезпечити трансформацію регіональних структур за допомогою економічних механізмів, зробити правильні кроки з децентралізації державного управління, впровадити ефективну соціально-економічну політику економічного

© Ольга Полікарпова, 2015.

розвитку держави. Запровадження нової регіональної політики, покликаної поєднати завдання модернізації економіки із забезпеченням комплексного та збалансованого розвитку регіонів, без якої неможлива повноцінна інтеграція.

Аналіз останніх досліджень. Європейській регіональній політиці та інституційному механізму реалізації регіональної політики країн ЄС приділяється значна увага вітчизняних науковців. З. Варналій зазначає: "...Проблему розбудови інституційної бази державної регіональної політики України потрібно розглядати у контексті її євроінтеграційного курсу..." [1, 67].

О. Ф. Новікова висвітлює теоретичні проблеми регіонального розвитку та модернізації державної регіональної політики [2], аналізу історії, регіональному розвитку та секторальній політиці ЄС присвячена увага В. І. Чужикова [3].

Сучасні орієнтири розвитку регіональної політики в Європейському Союзі, а також зміни стратегічних пріоритетів проаналізовано М. О. Кушнір [4]. Оцінка регіональної політики ЄС та її вплив на основні показники економічного та соціального розвитку розкрита в працях В. Олійник та О. Гончарової [5].

Проблематикою розвитку регіональної політики та порівнянням досвіду країн-членів ЄС та України займалася А. Ф. Мельник [6], прискорення європейської інтеграції України розглядав Є. В. Савельєв [7].

Аналіз євроінтеграційних процесів у суспільстві досліджується такими вченими, як П. Ю. Бєленький, Б. Дубовик, Н. А. Мікула та інші [8; 9]. Незважаючи на значну кількість досліджень, проблематика процесу узагальнення функцій інституцій Євросоюзу щодо реалізації регіональної політики є актуальною.

Мета статті. Метою дослідження є висвітлення, аналіз основних напрямів формування державної регіональної політики ЄС та розроблення рекомендацій щодо формування ефективної регіональної політики України.

Виклад основного матеріалу. Угода про асоціацію забезпечує формування нових трансформаційних механізмів регіональної політики, інституційних змін у секторах економіки та адаптацію щодо європейських стандартів регіональної політики. Головні напрямки європейської регіональної політики сформувалися під впливом глобалізаційних процесів, які визначають загальні принципи та підходи. Регіональна політика наближення спрямована на допомогу депресивних, слаборозвинених та проблемних регіонів і зорієнтована на зменшення регіональних диспропорцій та дисбалансів в ЄС. Спільна регіональна політика ЄС є складовою європейської структурної політики та має назву – політика "згуртування". "Регіональний розвиток є процесом, що потребує дієвих та ефективних інститутів, вимагаючи тісної співпраці між урядами, бізнес-організаціями і соціальними групами на кожному рівні" [10, 4]. Особливостями функціонування інституційної системи Євросоюзу є взаємозв'язок різних інституцій при прийнятті рішень, поліцентричність інституціональних структур, "розподілена лояльність" та розподіл влади (законодавчої, виконавчої, судової).

Спільна регіональна політика ЄС координує формування національної політики країн ЄС через Комітет регіонів, який складається з представників регіональних та місцевих органів влади. Комітет регіонів розробляє стратегію регіонального розвитку, вносить корективи та пропозиції у структурну політику ЄС, залучає регіональні органи влади в процес ухвалення рішень на загальноєвропейському рівні.

В Європейському просторі створені структурні фонди, які є основним фінансовим інструментом формування регіональної політики ЄС, а саме: Європейський соціальний фонд (ESF); Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF); Європейський

сільськогосподарський і Фонд розвитку (EARDF); Європейський Морський та фонд рибальства (EMFF); Фонд згуртування (CF).

Основними принципами діяльності Структурних фондів є принципи субсидіарності та принцип комплементарності, згідно з якими кошти структурних фондів лише доповнюють національні та місцеві фонди. Трансформацію цілей регіональної політики та інструментів фінансування представлено в табл 1.

Діяльність структурних фондів прямо впливає на просторову організацію ЄС та слугує виразом просторової політики Євросоюзу. Фонди організують участь різних елементів управління в регіональному розвитку та об'єднують їхні зусилля. Поділ коштів структурних фондів у країні залежить від внутрішніх пріоритетів. Наприклад, у Польщі 24,9% від загальної суми було виділено на регіональний розвиток, 12,4% на інвестиції в інновації та конкурентоспроможність економіки [9]. У Чехії близько 80% надходжень від структурних фондів спрямовані на розвиток транспортної інфраструктури (залізниці та автомобільних шляхів), захист зовнішнього середовища, інновації, конкурентоспроможність, людські ресурси [11]. У Словаччині 56% було спрямовано на розвиток транспортної інфраструктури, а 32% на розвиток зайнятості соціальної інтеграції й освіти [12]. Латвія у 2007–2013 рр. використала 54,6% від загальної суми фінансування на спільне управління державними послугами та природними ресурсами, підвищення привабливості прикордонних регіонів, а також розвиток місцевої інфраструктури.

Таблиця 1

Трансформація цілей регіональної політики та інструментів фінансування у 2000–2020р.р.

2000–2006		2007–2013		2014–2020	
Мета регіональної політики	Фінансові інструменти	Мета регіональної політики	Фінансові інструменти	Мета регіональної політики	Фінансові інструменти
1. Сприяння розвитку та структурного регулювання регіонів, які відстають у розвитку	ERDF, CF	1. Конвергенція конкурентоспроможність	ERDF, ESF	1. Підвищення економічного зростання та інвестицій, боротьба з бідністю	ERDF, CF, ESF
2. Підтримка економічного і соціального перетворення областей, що стоять перед структурними труднощами	ESF, ERDF	2. Регіональна конкурентоспроможність і зайнятість на регіональному та національному рівні	ERDF, ESF	2. Дослідження та інновації, розвиток інформаційних та комунікаційних технологій	ERDF, CF
3. Підтримка адаптації та модернізаційної політики освіти, професійної підготовки та зайнятості	ESF	3. Європейська територіальна співпраця	ERDF	3. Захист ресурсів та навколишнього середовища	CF, EARDF
				4. Зміцнення інституційного потенціалу	ERDF, CF

Згідно із звітом Єврокомісії за 2007–2013 рр., головним результатом роботи фондів є зростання ВВП і рівня зайнятості. За попередніми оцінками ВВП зріс у Чехії на 2,5% та в Польщі на 1,7% порівняно з прогнозними показниками для цих країн без залучення коштів фондів [13], але експерти очікують, що ефекти будуть навіть більш довгостроковими. У Польщі та Литві очікують підвищення зростання ВВП на 4%, пов'язане з діяльністю структурних фондів. Фінансування Фонду єднання зараз становить більше ніж 60% від інвестиційного бюджету цих країн.

На рис. 1. і рис. 2. представлено загальні бюджети структурних фондів ЄС у 2007–2020 рр. [14].

Рис 1. Загальний бюджет структурних фондів ЄС 2007–2013рр.

Рис 2. Загальний бюджет структурних фондів ЄС 2014–2020 рр.

Кошти нового бюджету 2014–2020 рр. будуть направлені на зміцнення зв'язку між політикою гуртування та іншими спільними політиками Європейського Союзу, а також на

розвиток інтелектуальної стратегії, створення нових робочих місць, вирішення проблеми зміни клімату та енергетичної залежності, скорочення бідності та соціальної ізоляції.

У новій програмі регіонального розвитку ЄС на 2014–2020 рр. підкреслюється зв'язок між регіоналізацією та процесом управління в Європейському Союзі. Регіоналізм широко пов'язаний з децентралізацією – це припущення, засноване на принципі субсидіарності, який передбачає певну передачу атрибутів від урядів або центральних органів влади, регіональним органам влади [15, 8]. Політика гуртування 2014–2020 рр. спрямована на створення стратегічного та інституційного потенціалу, демократичної легітимності, зміцнення адміністративного потенціалу, на це буде виділено 67,2% від загального бюджету (рис. 2). Також від регіонів вимагатиметься визначення секторів, технологічних зон або основних сфер для можливих технологічних переваг, на яких і фокусуватиметься регіональна політика 2014–2020 рр.

Євроінтеграційні прагнення України стримуються відсутністю якісного інституційного забезпечення на державному й регіональному рівнях. Механізм планування в Україні функціонує у вигляді програм розвитку регіонів, згідно із Законом України “Про стимулювання розвитку регіонів” [16]. Україна потребує удосконалення механізму перерозподілу фінансових потоків для допомоги менш розвиненим регіонам. Багато регіональних програм вирішуються за допомогою галузевих, однак незрозумілим залишається які фінансові потоки з державного бюджету по галузевих каналах концентруються в регіоні. В українських умовах на функціонування регіональних програмних механізмів значною мірою впливають проблеми соціально-економічного розвитку регіонів, тобто в Україні необхідно впроваджувати макро- і мікро координаційну політику.

Досвід країн ЄС демонструє можливість чіткого й обмежувального регулювання державної регіональної політики та концентрації зусиль на пріоритетних завданнях, поставлених у конкретний період. В Україні особливого значення набуває механізм розмежування ролей на етапах створення і реалізації планів на місцевому рівні, на державному рівні необхідно узгодити стратегічні пріоритети української та європейської регіональної політики щодо формування та реалізації. Самостійне визначення регіонами пріоритетів у процесі розвитку їх бізнес-можливостей та налагодження економічних зв'язків з іншими регіонами в умовах ринкової конкуренції сприятиме ефективному використанню потенціалу різних регіонів. Необхідно пам'ятати досвід країн Балтії за період 2007–2013 рр., оскільки вони виявилися більш гнучкими в процедурних етапах і сконцентрувалися на обмеженому переліку програм, а Болгарія, наприклад, вибрала 7 напрямків, не зумівши впоратися з ними.

Характерним для регіональної політики Євросоюзу є чітке визначення об'єкта регіональної політики на основі специфіки адміністративно-територіального утворення та поточних завдань економічної діяльності. В Україні основним об'єктом державної регіональної політики є регіон. На нашу думку, в сучасних умовах необхідний перехід до територіальних одиниць нижчого ступеня, тобто адміністративних районів. У такому специфічному угрупованні будуть виділятися об'єднання, які будуть отримувати фінансову підтримку у сфері регіонального розвитку з метою ліквідації диспропорційності.

Наступною проблемою є координація регіональної політики з іншими видами державних політик. В ЄС комплексна ув'язка політик належить до питань розвитку проектів інвестицій у досліду інфраструктуру, в центри підвищення кваліфікації та технологічного розвитку, підготовку кадрів тощо. Підкреслюється її координаційна функція, яка полягає у необхідності узгодження територіального впливу різних секторальних політик, що безумовно підвищує її роль. В Україні відсутня законодавча

база, яка визначає правила взаємоузгодження регіональних, соціальних та інших видів державних політик. Створення нових інституційних умов для розвитку національної регіональної політики та успішне узгодження координації різних видів державних політик є важливим елементом для успішної реалізації державної регіональної політики.

Регіональна конкурентоспроможність є ваговою складовою державної регіональної політики. В Україні розвиток регіонів стримують такі негативні чинники:

- у більшості обласних програм передбачено кошти, які не підкріплені можливостями бюджетного фінансування;
- недостатність коштів на реалізацію інфраструктурних проектів, які потребують значного бюджетного фінансування;
- у промислових регіонах сконцентровані експорто-орієнтовані підприємства, які спеціалізуються на сировинних товарах та продукції первинної переробки;
- монополізм на ринку сільськогосподарської сировини, тендерних закупівель тощо;
- відсутність дієвих механізмів співпраці органів влади з бізнес-структурами та громадськими об'єднаннями у зв'язку з централізацією ресурсів та регуляторних повноважень;
- неможливість гарантування стабільних економічних умов для інвесторів, це пов'язано зі збройним протистоянням на сході країни, зміною відсоткової ставки та девальвацією гривні;
- неможливість розмежування повноважень, стимулювання місцевих економічних ініціатив та закріплення інституціональної відповідальності за рівень розвитку територій за конкретними владними суб'єктами.

На підвищення конкурентоспроможності регіону впливає обсяг інвестицій, що позначається на показниках господарської діяльності регіону і свідчить про рівень його конкурентоспроможності. Рейтинг регіонів за індексом інвестиційної привабливості подано на рис. 3 [18]. Рейтинг складений без урахування АР Крим та Донецької й Луганської областей.

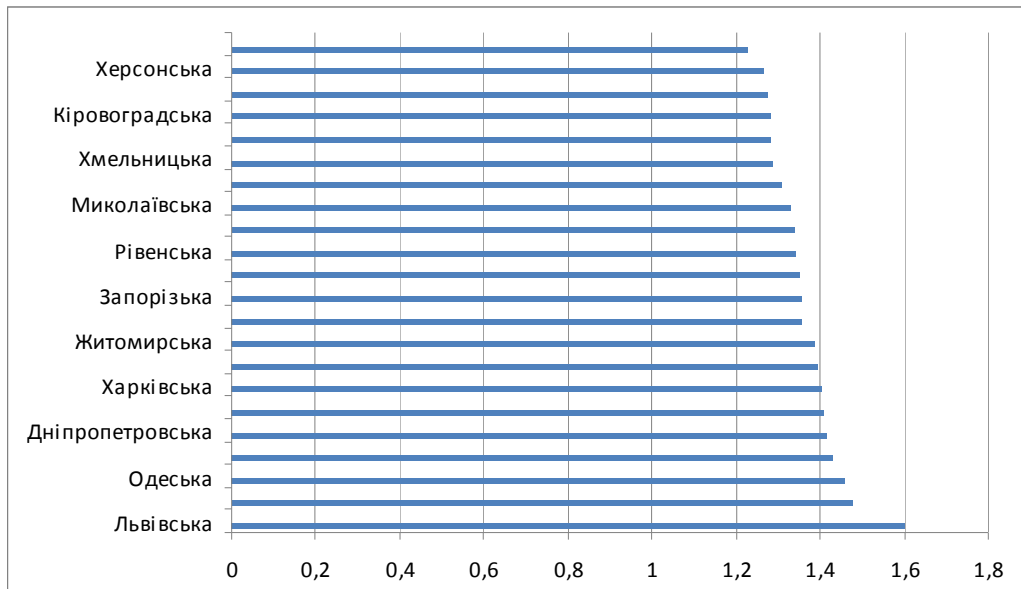

Рис. 3. Рейтинг регіонів "Індекс інвестиційної привабливості" в 2014 р.

Для підвищення конкурентоспроможності регіону необхідно застосовувати стратегічні й тактичні складові:

1. На державному рівні:

- наближення митного та податкового законодавства України до законодавства ЄС;
- зменшення податкового навантаження з метою підтримання вітчизняних товаровиробників;
- створення умов для бізнесу щодо можливостей пільгового кредитування вітчизняних підприємств;
- регіональна підтримка розвитку інноваційної діяльності, а саме: регулювання інноваційного підприємництва шляхом надання суб'єктам господарювання податкових пільг, цільових субсидій, кредитних гарантій тощо;
- державна підтримка реалізації стратегій регіонального розвитку, зорієнтованих на активізацію кожного регіону у співробітництві з регіонами країн-членів ЄС;
- розширення повноважень місцевих органів влади щодо визначення та фінансування спільних міжнародних проектів.

2. На місцевому рівні:

- закріплення інституційної відповідальності за рівнем розвитку територій, стимулювання зацікавленості керівного складу в переведенні управлінської діяльності на нову основу, орієнтовану на підвищення конкурентоспроможності регіону, ефективне використання наявних конкурентних переваг;
- збільшення поінформованості представників бізнесу щодо можливостей виходу на ринки ЄС;
- допомога у пошуках іноземних партнерів;
- сприяння у сертифікації продукції;
- допомога щодо залучення іноземних інвесторів.

Висновки. 5 лютого 2015 р. Президентом України був підписаний закон “Про засади державної регіональної політики”, який визначає мету, принципи та пріоритети нової державної регіональної політики; нову державну стратегію регіонального розвитку; повноваження суб'єктів державної регіональної політики; принципи фінансового забезпечення та моніторингу реалізації нової державної регіональної політики. Особливу роль у законі відіграють принципи, які повторюють принципи Європейської регіональної політики, а саме: відкритості, субсидіарності, комплементарності. Стратегія регіонального розвитку України розробляється на період 7 років.

Для України важливо використати досвід регіональної політики саме тих країн, які пройшли перехідний етап розвитку і стали членами Євросоюзу. Досвід таких країн, як Польща, Словаччина, Чехія, Латвія, Литва у сфері регіональної політики свідчить про високу ефективність запровадження європейських моделей. В основі формулювання ефективної регіональної політики України доцільно запровадити основні принципи моделі регіональної політики Євросоюзу: стратегічний підхід, стандарти, стимулювання внутрішнього розвитку регіонів на основі використання місцевих умов і ресурсів, розробка механізму перерозподілу фінансових ресурсів, посилення місцевої ініціативи, мотивації регіонів до саморозвитку, диверсифікації сфер економічної активності, подолання патерналістських очікувань.

Література

1. *Державна регіональна політика: особливості та стратегічні пріоритети: моногр. / за ред. З. С. Варналія]. – К. : НІДС, 2007. – 768 с.*

2. Новікова О. Ф. Модернізація державної регіональної політики в контексті сталого та людського розвитку / О. Ф. Новікова, О. В. Панькова // *Економіка и управление*. – 2013. – № 3. – С. 143–148.
3. Чужиков В. І. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія : моногр. – К. : КНЕУ, 2008. – 272 с.
4. Кушнір М. О. Сучасні стратегічні орієнтири європейської регіональної політики / М. О. Кушнір // *Стратегічні пріоритети*. – 2013. №1 (26). – С. 146–149.
5. Олійник В. Теоретичні засади та практика моніторингу регіональної політики ЄС / В. Олійник, О. Гончарова // *Міжнародна економічна політика*. – 2014. – №2 (21). – С. 155–178.
6. Мельник А. Регіональна політика та підтримка регіонального розвитку: Порівняння досвіду Німеччини, ЄС та України / А. Мельник // *Журнал європейської економіки*. – 2003. – № 2. – С. 180–203.
7. Савельєв Є. Передумови поглиблення і прискорення європейської інтеграції України / Є. Савельєв // *Журнал європейської економіки*. – 2006. – № 2. – С. 111–118.
8. Мікула Н. Єврорегіональна співпраця і Україна // *Спільний європейський простір: гармонізація мегарегіональних суперечностей* : моногр. за заг. ред. Д. Г. Лук'яненка, В. І. Чужикова]. – К. : КНЕУ, 2007. – С. 284–301.
9. Дубовик Б. Досвід міжнародної співпраці в рамках євро регіонів. Перспективи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uspishnaukraina.com.ua/index.php?lang=uk&theme=analitics&ctg_id=4&item_id=31
10. *Європейська регіональна політика: натхнення для країн, що не входять до ЄС? Застосування принципів та обмін досвідом* / Office of the official publications of the European Union. – Luxembourg. 2009. – 16 с.
11. *Operation Programmes in 2007–2013* [Electronic source]. – Mean of access : <http://www.pozYTEK.gov.pl/Operational,Programmes,in,2007-2013,989.html>
12. *European union funds for the Czech republic* [Electronic source]. – Mean of access <https://www.strukturalni-fondy.cz/en/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>
13. *National Strategic Reference Framework for the period of 2007 – 2013* [Electronic source]. – Mean of access : <http://www.nsrr.sk/en/narodny-strategicky-referencny-ramec-2007-2013/>
14. *Commission representation offices 2020* [Electronic source]. – Mean of access : http://ec.europa.eu/contact/local_offices_en.htm
15. *European Commission, Regional policy Info regio website: EU cohesion funding – key statistics, Available budget 2014-2020* [Electronic source]. – Mean of access : http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/funding/index_en.cfm
16. *The future of EU regional policy* [Electronic source]. – Mean of access : http://www.globeco.ro/wp-content/uploads/vol/split/vol_2_no_1/geo_2014_vol2_no1_art_010.pdf
17. Закон України “Про стимулювання розвитку регіонів” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>
18. *Інвестиційна привабливість регіонів* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrproject.gov.ua/sites/default/files/upload/rejting_investiciynoyi_privablivosti_regioniv_2014_1.pdf

References

1. Varnaliia, Z. S. (Eds.). (2007). *Derzhavna rehionalna polityka: osoblyvosti ta stratehichni priorytety* [State Regional Policy: features and strategic priorities]. Kyiv: NIDS [in Ukrainian].
2. Novikova, O. F., Pankova, O. V. (2013). Modernizatsiia derzhavnoi rehionalnoi polityky v konteksti staloho ta liudskoho rozvytku [Modernization of the state regional policy in the context of sustainable and human development]. *Ekonomika i upravlenie – Economy and management*, 3, 143–148 [in Ukrainian].
3. Chuzhykov, V. I. (2008). *Hlobalna rehionalistyka: istoriia ta suchasna metodolohiia* [Global regionalism: history and modern methodology]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
4. Kushnir, M. O. (2013). Suchasni startehichni orientyry ievropeiskoi rehionalnoi polityky [Current strategic goals of European regional policy]. *Stratehichni priorytety – Strategic Priorities*, 1 (26), 146–149 [in Ukrainian].
5. Oliinyk, V., Honcharova, O. (2014). Teoretychni zasady ta praktyka monitorynhu rehionalnoi polityky YES [Theoretical principles and practice of monitoring EU regional policy]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka – International Economic Policy*, 2 (21), 155–178 [in Ukrainian].
6. Melnyk, A. (2013). Rehionalna polityka ta pidtrymka rehionalnoho rozvytku: porivniannia dosvidu Nimechyny, YES ta Ukrainy [Regional policy and support of regional development: Comparing the experience of Germany, EU and Ukraine]. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky – Journal of the European Economy*, 2, 180–203 [in Ukrainian].
7. Saveliev, Ye. (2006). Peredumovy pohlyblennia i pryskorennia yevropeiskoi intehratsii Ukrainy [Background of deepening and accelerating the European integration of Ukraine]. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky – Journal of the European Economy*, 2, 111–118 [in Ukrainian].
8. Mikula, N. (2007). *Yevrorehionalna spivpratsia i Ukraina. Spilnyi yevropeyskyi prostir: harmonizatsiia meharehionalnykh superechnosteï* [Euro-regional cooperation and Ukraine. Common European space: harmonization mega regional contradictions]. D. H. Lukianenko, V. I. Chuzhykov (Ed.). Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
9. Dubovyk, B. Dosvid mizhnarodnoi spivpratsi v ramkakh yevro rehioniv. Perspektyvy Ukrainy [Experience of international cooperation in euro regions. Prospects of Ukraine]. (n. d.). *uspishnaukraina.com.ua*. Retrieved from http://www.uspishnaukraina.com.ua/index.php?lang=uk&theme=analitics&ctg_id=4&item_id=31 [in Ukrainian].
10. *Yevropeiska rehionalna polityka: natkhnennia dlia krain, shchi ne vkhodiat do YES? Zastosuvannia pryntsyypiv ta obmin dosvidom* [European Regional Policy: inspiration to countries outside the EU? Applying the principles and experience sharing]. (2009). Office of the official publications of the European Union. Luxembourg [in Ukrainian].
11. Operation Programmesin 2007-2013. *pozytek.gov.pl*. Retrieved from <http://www.pozytek.gov.pl/Operational,Programmes,in,2007-2013,989.html>.
12. European union funds for the Czech republic. *strukturalni-fondy.cz*. retrived from <https://www.strukturalni-fondy.cz/en/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>.
13. National Strategic Reference Framework for the period of 2007 – 2013. *www.nsr.sk*. Retrieved from <http://www.nsr.sk/en/narodny-strategicky-referency-ramec-2007-2013/>.

14. Commission representation offices 2020. *ec.europa.eu*. Retrieved from http://ec.europa.eu/contact/local_offices_en.htm.
15. European Commission, Regional policy Inforegio website: EU cohesion funding – key statistics, Available budget 2014-2020. *ec.europa.eu*. Retrieved from http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/funding/index_en.cfm.
16. The future of EU regional policy. (n.d.). *globeco.ro*. Retrieved from http://www.globeco.ro/wp-content/uploads/vol/split/vol_2_no_1/geo_2014_vol2_no1_art_010.pdf.
17. Закон України “Pro stymuliuvannia rozvytku rehioniv” [Law of Ukraine “On the promotion of regional development”]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2850-15> [in Ukrainian].
18. Investytsiina pryvablyvist rehioniv [Investment attractiveness of regions]. (n.d.). *ukrproject.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrproject.gov.ua/sites/default/files/upload/rejting_investiciynoyi_privablivosti_rehioniv_2014_1.pdf [in Ukrainian].

Редакція отримала матеріал 20 травня 2015 р.